

השלמות לשיחות ש"פ ויגש

בס"ג, הערה 27, הנידוי דיהודה – קללת חכם על תנאי:

וע"ד האמור לעיל (ס"ב) בענין נצחיות התורה גם בנוגע לענינים שנתבטלו כבר, ועד"ז בנדו"ד, שקללת חכם אפילו על תנאי יש בה תוקף גם כשנתקיים התנאי.

ואם הדברים אמורים בנוגע לענינים בלתי-רצויים, "קללת חכם", הרי עאכו"כ שכן הוא (וביתר שאת) בנוגע לענינים טובים, "ברכת חכם", ועאכו"כ הברכות שנתפרשו בתורה עצמה – שגם כשיש אפשרות של שינוי ח"ו, ובלשון חז"ל¹ "שמא יגרום החטא" (שלכן ה' יעקב זקוק לתפלה ובקשה מיוחדת אף ש"אתה אמרת היטב איטיב עמך"²), ה"ז בתוקף וקיום נצחי.

ולהעיר, שהענין ד"ברכת חכם" שייך לכאו"א מישאל, כמ"ש³ "וכל בניך לימודי ה'", שכל יהודי הוא בדרגת ("תלמיד חכם", ויתירה מזה) "חכם", ועד כדי כך, שגם לאחרי שנקבע פס"ד בתורה ע"י חכמי הסנהדרין, יכולים חכמי הסנהדרין כב"ד שלאח"ז (ש"גדול מן הראשונים בחכמה ובמנין") לבטל הפס"ד הקודם⁴, ועאכו"כ שבכחו וביכלתו של יהודי – ע"י פסק-דין בתורה – לפעול ביטול והפיכת הגלות.

בס"ד, "מאד", למעלה ממדידה והגבלה:

וע"ד מ"ש⁵ "ואהבת את ה' אלקיך ככל לבבך ובכל נפשך (ויתירה מזה) ובכל מאדך", למעלה ממדידה והגבלה.

יש להוסיף בביאור הדיוק ד"מאדך" – שגם התנועה שלמעלה ממדידה והגבלה ("מאד") נמשכת וחודרת ונעשית חלק ממציאיותו, "מאדך", מאד שלך⁶.

וענין זה מודגש עוד יותר בהמשך הפרשה עד לסיומה, "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך"⁷ – שהתנועה שלמעלה ממדידה והגבלה נמשכת וחודרת עד ל"ביתך ובשעריך", ולא רק בירושלים עיר הקודש (שלא נתחלקה לשבטים⁸) ובארץ הקודש, אלא גם בחוץ לארץ⁹.

ובהערה 62.

(7) שם, ט.

(8) מגילה כו, א. וש"נ.

(9) אף שהיוב המזוזה בחוץ לארץ הוא לאחר שלושים יום (מנחות כד, א. רמב"ם הל' מזוזה פ"ה

ה"י, טוש"ע יו"ד סרפ"ו סכ"ב).

(1) ברכות ד, א.

(2) וישלח לב, יג ובפרש"י.

(3) ישע"י נד, יג.

(4) רמב"ם הל' ממרים פ"ב ה"ב.

(5) ואתחנן ו, ה.

(6) ראה גם קונטרס משיחות ש"פ וישב ס"ו, ה"י, טוש"ע יו"ד סרפ"ו סכ"ב).

בס"ה, יוסף ויהודה – תלמוד ומעשה:

מובן וגם פשוט שגם אצל יוסף וגם אצל יהודה היו ב' הענינים דתלמוד ומעשה גם יחד, שכן, יוסף שענינו תלמוד הי' גם "המשביר לכל עם הארץ"¹⁰, ויהודה שענינו מעשה הי' גם מורה-דרך (תלמוד) לאחיו, שלכן האשימוהו במכירת יוסף, באמרם אליו "אילו אמרת להשיבו היינו שומעים לך"¹¹; החילוק אינו אלא בנוגע להענין העיקרי שלהם – שענינו העיקרי של יוסף הוא תלמוד, וענינו העיקרי של יהודה הוא מעשה.

וע"ד המבואר¹² בנוגע להתחלקות דבנ"י לב' הקוין דישכר וזבולון, מארי תורה ומארי עובדין טבין – שגם מארי תורה צריכים לעסוק במעשים טובים, וגם מארי עובדין טבין צריכים לקבוע עתים לתורה, והחילוק אינו אלא בנוגע לעיקר עבודתם, שמארי תורה "תורתן עיקר ורוב ימיהם בה, ומיעוט ימיהם בגמ"ח", ומארי עובדין טבין עוסקים רוב ימיהם בגמ"ח, וקובעים גם עתים לתורה.

לאחרי ס"ח:

ויש להוסיף בזה, שכללות הענין דהפיכת הגלות, מ"אף" לגריעותא "אף" למעלותא, קשור עם ענינו של יעקב – "ויחי יעקב בארץ מצרים": יעקב – הוא "בחור שבאבות"¹³, וכיון ש"האבות הן הן המרכבה"¹⁴, "שכל אבריהם כולם היו קדושים ומובדלים מעניני עוה"ז ולא נעשו מרכבה רק לרצון העליון לבדו כל ימיהם"¹⁵, לכן, גם בארץ מצרים הי' אצל יעקב מעמד ומצב ד"ויחי" לאמיתתו.

וענין זה מרומז גם בשם "יעקב" – יו"ד עקב¹⁶ – שרומז על המשכת וגילוי נקודת היהדות (יו"ד) למטה גם בבחינת "עקב", עד ל"ידו אוחת (ב)עקב עשו"¹⁷ (תוקף הגלות), שע"ז נעשה גם שם מעמד ומצב ד"ויחי יעקב".

ובפרטיות יותר – ה"ז נעשה ע"י התורה, ענינו של יעקב, כמ"ש¹⁸ "ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל", שנמשכת ומתגלה למטה מטה, ועד שמהפכת הענינים הבלתי-רצויים – כמרומז גם בהתחלת עשה"ד באות אל"ף [אף שהתחלת התורה היא באות ב' ("בראשית"), ר"ת ברכה, ולא באל"ף, ר"ת דהיפך הברכה¹⁹ (וגם ר"ת "אף")]] – "אנכי", ר"ת "אנא נפשי כתבית יהבית"²⁰.

(16) ראה תו"א ר"פ ויצא. ובכ"מ.

(17) תולדות כה, כו.

(18) תהלים עה, ה.

(19) זהר ריש פרשתנו (רה, ב). ועוד.

(20) שבת קה, א (לגירסת הע"ז).

(10) מקץ מב, ו.

(11) פרש"י וישב לח, א.

(12) אגה"ק ס"ה. ובכ"מ.

(13) ב"ר רפעי'.

(14) שם פמ"ז, ו. פמ"ב, ו.

(15) תניא פכ"ג (כה, ב).

ומיעקב נמשך לכל בניי עד סוף כל הדורות – ע"י דביקותם בתורה²¹,
ובלשון חז"ל: "זרעו בחיים", שבכל דור ודור ישנם ריבוי יהודים שלומדים
"תורת חיים" ומקיימים המצוות עליהם נאמר "וחי בהם", ועי"ז "אף הוא
(יעקב) בחיים", שנמשך ומתגלה אצלם הענין ד"וחי יעקב", ועד שזוכים
לחיים נצחיים דלעתיד לבוא.

שם, הערה 94, עשר המזמורים מפ"א עד צ' – "אף" למעליותא:

ולהעיר, שענין זה מודגש גם במזמור שלאח"ז (מזמור צ"א) – "יושב
בסתר עליון" – שגם הענינים ד"סתר עליון", חסדים הנסתרים (שבגלוי ה"ז
היפך הטוב), נמשכים ומתגלים באופן של התיישבות ("יושב"), בטוב הנראה
והנגלה, באופן של "אראנו" דוקא.

בס"ט, חנוכה ענינו הפיכת החושך:

ועי"ז ניתוסף עליו גדול ביותר – כמ"ש בהסיום ד"ועל הנסים":
"להודות ולהלל לשמך הגדול", שניתוסף עליו (כביכול) גם ב"שמך הגדול".

ולהעיר מפי' התוס' 22 ב"יהא שמי' רבא כו'", "ש"שמי' (שם י"ה) רבא"
הוא כמו "שמו הגדול", והתפלה היא ששמו הגדול יהא מבורך כו', ועד"ז
בנדו"ד, שב"שמך הגדול" ניתוסף העילוי ד"להודות ולהלל" – ע"י העבודה
דחנוכה בבירור והפיכת החושך.

שם, "ירח שהגוף נהנה מן הגוף", החיבור דיש האמיתי ויש הנברא:

ויש להוסיף, שההדגשה העיקרית בזה היא בנוגע לענין הגילוי:

ובהקדמה – שענין זה (ירח שהגוף נהנה מן הגוף) דרשו חז"ל על
הפסוק²³ "ותלקח אסתר אל המלך אחשורוש". בחודש העשירי הוא חודש
טבת", בקשר ובשייכות לימי הפורים.

ובימי הפורים מודגש ענין הגילוי – שהרי ימי הפורים הם ימי "משתה
ושמחה"²⁴, ושמחה קשורה עם גילוי, עד לגילוי באופן של פריצת גדר (שמחה
פורצת גדר²⁵), ועאכו"כ שמחת פורים, שלהיותה למעלה משמחת המועדים,
"עד דלא ידע"²⁶, שמחה שלמעלה ממדידה והגבלה, גם הגילוי שבה הוא
באופן שלמעלה ממדידה והגבלה.

(24) שם ט, זי"כב.

(25) ראה בארוכה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג
ואילך.

(26) מגילה ז, ב.

(21) כולל גם בשעה שעוסקים בקיום המצוות,

וגם בעניני הרשות – ע"פ הוראת התורה.

(22) ברכות ג, סע"א.

(23) אסתר ב, טז.

ויש להוסיף בזה – ע"פ המבואר²⁷ בפירוש מארז"ל²⁸ ש"לעתיד לבוא כל המועדים בטלים חוץ מפורים" (וגם חנוכה²⁹), שאין הכוונה לכיטול המועדים כפשוטם, כי אם, באופן ד"שרגא בטיהרא מאי אהני"³⁰, היינו, שהגילוי דהמועדים לא יהי' מורגש ביחס למעלת הגילויים דלעתיד לבוא, משא"כ פורים, גם ביחס למעלת הגילויים דלעתיד לבוא יהי' נרגש הגילוי שלו, להיותו גילוי נעלה ביותר.

ומזה מובן גם בנוגע לענינו של חודש טבת ("ירח שהגוף נהנה מן הגוף") שנלמד מ(מגילת אסתר³¹ בקשר ובשייכות לימי הפורים, שעיקר ההדגשה בזה היא בנוגע לענין הגילוי (ככפורים) – שנוסף על עצם החיבור דיש האמיתי ויש הנכרא, שההתהוות דיש הנכרא היא מ"מהותו ועצמותו של המאציל ב"ה. הוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש"³², ה"ז גם (ובעיקר) באופן גלוי, שכח האלקי הפועל ניכר בהנפעל באופן גלוי לעיני כל, ובלשון הכתוב³³ "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר גו", היינו, שהגילוי הוא לא רק ליחידי סגולה, כמו המגיד שהי' יכול להכיר בהכלי כח הפועל של האומן שעשה הכלי³⁴, אלא הגילוי הוא לכל, ועד ל"כל בשר".

ופשוט, שאף שענין הגילוי מודגש בפורים (ובפרט להגירסא שרק פורים לא יבטל לעתיד לבוא) אין צורך להמתין עד לפורים... אלא הגילוי ד"הגוף נהנה מן הגוף" נעשה כבר בחודש טבת, ובפרט בסמיכות לחנוכה (ששלימותו ביום הש"ק זה), כידוע³⁵ שחנוכה ופורים קשורים ושייכים זל"ז, כמודגש גם בספר הרמב"ם שהלכות מגילה וחנוכה באים יחד.

ויש להוסיף, שענין זה הוא בהדגשה יתירה בשנה זו – שנת "נפלאות אראנו", הדגשת ענין הגילוי³⁶.

ועוד והוא העיקר – שמתגלה הענין ד"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"³⁷ בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בפועל ובגלוי, שכן, גם לאחרי ש"נולד מושיען של ישראל" כשגעתה פרתו פעם שני' (מיד לאחרי שגעתה פעם ראשונה כשנחרב ביהמ"ק)³⁸, עברו כבר קרוב לאלפיים שנה

(32) אגה"ק ס"כ (קל, סע"א ואילך).

(33) ישעי' מ, ה.

(34) שער האמונה ספכ"ז. ועוד.

(35) ראה גם קונטרס משיחות ש"פ וישב תש"נ

בתחלתו. ועוד.

(36) ראה שיחות דלעיל הערה 94.

(37) מיכה ז, טו.

(38) איכ"ר פ"א, נא.

(27) ראה תו"א מג"א ז, ד. קיט, ב. ובכ"מ.

(28) מדרש משלי פ"ט, ב. ועוד.

(29) אגרת הטיוול דרוש אות מ'. ועוד.

(30) חולין ס, ב. וש"ג.

(31) שלא תבטל גם לעתיד לבוא – "כל ספרי

הנביאים וכל הכתובים (ש)עתידין ליבטל לימות

המשיח חוץ ממגילת אסתר" (רמב"ם סוף הל'

מגילה).

ועדיין לא בא... ובלשון חז"ל³⁹ ש"יתב אפיתחא דרומי", אלא ודאי שהעיקר הוא שיבוא בפועל ובגלוי.

שם, הערה 104, מוסיף והולך בנר מצוה ותורה אור גם לאחרי חנוכה:

יש לומר, שההוספה היא גם ביחס ל"נר מצוה ותורה אור" – כמרומז בכתוב שמוסיף על "נר מצוה ותורה אור" גם "דרך חיים גו", שזהו"ע שלמצעה מ"נר" ו"אור" (כולל אור היום) – בחי' המאור, ועד ל"שני המאורות הגדולים"⁴⁰ (לא רק "המאור הקטן" ו"המאור הגדול")⁴¹, כולל גם כפי שיהיו לעתיד לבוא, כמ"ש⁴² "והי' אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהי' שבעתים גו".

וביתר שאת – ביום הש"ק שלאחרי חנוכה, שמצד תוספת הקדושה והברכה דיום השבת נעשים כל הענינים כאופן ד"מוסיף והולך", וביום השבת עצמו – "מוסיף והולך" ממעלי שבתא ליומא דשבתא (שבו ניתוסף גם בהקידוש – "קידושא רבה"), ומיומא דשבתא לרעוא דרעוין (ובאופן נעלה עוד יותר במוצאי ש"ק – "סעודתא דדוד מלכא משיחא"⁴³).

שם, הערה 111, "סומך נופלים":

ולהעיר גם מדיוק הלשון "סמיכת גאולה" (לתפלה) – שגאולה ענינה סמיכה, "סומך נופלים".

ועוד ועיקר – שבגאולה חוזרים בני"ה להיות סמוכים על שולחן אביהם, שאז ניכרת מעלתו האמיתית של כאו"א מישראל, כמרומז בשם "ראובן" ("בכור ישראל"), "ראו בן", שרואים בגלוי שהוא "בן", להיותו סמוך על שולחן אביו, ובאופן נצחי, כמ"ש⁴⁴ (במזמור השייך לשנה זו⁴⁵) "סמוכים לעד לעולם".

בס"י, בית תורה תפלה וגמ"ח בכל בית פרטי:

ובפרטיות יותר:

נוסף לכך שלכאו"א מישראל יש סידור וחומש (וכיו"ב) במקום העיקרי שבו מתפלל בציבור ולומד תורה ברבים, בבית הכנסת ובבית המדרש⁴⁶, יש לו

39) סנהדרין צח, א.

40) בראשית א, טז.

41) וענינו בעבודתם של ישראל שדומין ללבנה ("המאור הקטן") – שמאיר אצלם בגלוי אור הנשמה, "חלק אלקה ממעל ממש".

42) ישעי' ל, כ.

43) סידור הארז"ל במקומו. ועוד.

44) תהלים קיא, ח.

45) בהתאם למספר שנותיו של אדמור"ד

מהוריי"צ (המור"ל).

46) ועד"ז קופת-צדקה – שמקומה העיקרי

בביהכ"נ וביהמ"ד, במקום שנמצאים רבים, שלכן

מתקבצים לשם העניים כדי שיהי' להם קל יותר

לקבץ הצדקה, ע"ד שקבעו זמנים מיוחדים לנתינת

פאה ("שלוש אבעיות ביום כו" – פאה פ"ד מ"ה),

אף שהחיוב דנתינת הצדקה הוא בכל עת שהעני

מבקש צדקה – כדי להקל על העניים שיבואו בזמן

קבוע.

גם בביתו סידור וחומש ושאר ספרי־קודש, וכן קופת צדקה, כולל ובמיוחד בחדר האוכל, ועד"ז בנוגע לספרי־קודש שצריכים להיות גם בחדר האוכל, כיון שבעת הסעודה צריכים לומר דברי תורה⁴⁷, וכשמתעורר איזה ספק כו' יכולים לעיין בתוך הספר שנמצא בסמיכות מקום.

ויש להוסיף, שע"ז שעושים מהבית בית תורה תפלה וגמ"ח ניתוסף הרחבה וגדלות בהבית, היינו, שגם אם הבית או החדר הוא קטן (בגשמיות), בכחו וביכולתו לעשות ממנו בית וחדר גדול, ע"ז שמכניס בו "דברים גדולים", דברים הקשורים עם הקב"ה, תורתו ומצוותיו: סידור – תפלה להקב"ה, חומש – תורתו של הקב"ה, וקופת צדקה – מצוה כללית השקולה כנגד כל המצוות⁴⁸.

ועוד עילוי בקביעת קופת צדקה בבית – שגם בהיותו מחוץ לביתו, ועד במדינת הים, יכול גבאי־הצדקה ליקח הקופת־צדקה שנמצאת בביתו וליתן הממון לעניים, וע"ז מקיים בעה"ב מצות הצדקה.

[ולהעיר מהשייכות המיוחדת דמצות הצדקה לחנוכה⁴⁹, כמודגש גם במנהג דנתינת מעות חנוכה⁵⁰, ובמילא, יש להמשיך ולהוסיף בזה גם לאחרי חנוכה, וגם ביום השבת (באופן המותר, ע"י הכנסת אורחים, וכיו"ב). ומטעם זה היתה חלוקת דמי חנוכה בשנה זו גם במוצאי חנוכה (דבר חידוש) – כדי לעורר ולזרז עוד יותר להוסיף במצות הצדקה, למוסדות של צדקה, או ליחידים הזקוקים לעזר וסיוע וכו'].

וכל זה – נוסף על בניית בתי תורה תפלה וגמ"ח כפשוטם (בתים ציבוריים), ועד ל"חנוכת הבית", כיון שנגמר ונשלם הבנין באופן גלוי לעיני כל, גם לעיני אומות העולם, שרואים הבנין, ורואים שעושים שמחה מיוחדת, וכששואלים לשמחה זו מה עושה, עונים להם, שלפני זמן הניחו אבן הפינה, ואח"כ בנו הכתלים והגג כו', עד שזכו לגמור ולהשלים בניית הבית כולו – בית תורה תפלה וגמ"ח.

שם, בהשייכות דה' טבת ל"בית מלא ספרים":

ויש להוסיף בדיוק הלשון "בית מלא ספרים" – ש"מלא" לאמיתתו פירושו שאי־אפשר למלא עוד יותר, כי, כל זמן שיכולים למלא עוד יותר, אינו "מלא" בשלימות. ובנדו"ד – שכל זמן שישנו ספר בעולם ששייך לבית זה ולעת־עתה ה"ה מחוץ להבית, אין זה עדיין "בית מלא ספרים" לאמיתתו. ולכן, יש להמשיך בכהנ"ל באופן ד"המתחיל במצוה אומרים לו גמור", עד לגמור ושלימות הענין.

(49) ראה לקו"ש ח"ה ע' 443 ובהערות.

(50) "היום יום" כ"ח כסלו. ובכ"מ.

(47) אבות פ"ג מ"ג.

(48) ראה תניא פל"ז. ובכ"מ.

ולהעיר, ש"גמור" (גמר) הוא מלשון "מוגמר", ריח טוב, כמבואר בכ"מ⁵¹ (כפירוש הכתוב⁵² "הדודאים נתנו ריח") גודל מעלת ה"ריח", וביחד עם זה, גם מעלת ה"שמן", כמארז"ל⁵³ "המצוות שעשו לפניך האבות ריחות היו אבל אנו שמן תורק שמך", שקשור עם הגאולה האמיתית והשלימה, כמ"ש⁵⁴ "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו".

ואז יתוסף גם בהענין ד"בית מלא ספרים" בתכלית השלימות – שהרי, לאחרי כל מה שנתגלה בהכתבים והספרים דתורת החסידות עד לימינו אלה, אין זה בערך לגילוי פנימיות התורה לעתיד לבוא, ע"י משיח צדקנו שילמד תורה את כל העם כולו⁵⁵, ועד ל"תורה חדשה מאתי תצא"⁵⁶, מהקב"ה בעצמו, ובוודאי יכתבו⁵⁷ ה"תורה חדשה" שישמעו מהקב"ה בעצמו⁵⁸, ובמילא יתוסף עוד יותר בהענין ד"בית מלא ספרים".

שם, יוסף שבדורנו:

ולהעיר מהשייכות דיוסף להגאולה האמיתית והשלימה – כדאיתא במדרש⁵⁹ "יוסף ע"ש יוסף⁶⁰ אדניי שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל וגו'".

שם, שוה"ג להערה 124, "שקד שומר":

ולהעיר מדיוק הלשון "שקד (שומר)" – ע"ד מ"ש⁶¹ "מקל שקד גו' כי שוקד אני על דברי לעשותו", כמו השקד שממהר להגמר יותר משאר הפירות, שמורה על ההשפעה למטה דכל ענינים טובים (שקדים טובים) באופן של מהירות⁶², ועד"ז בנדוד"ד, שהשמירה דביהמ"ק (נוסף על שלימות בנינו) נעשית באופן של מהירות, "שקד שומר", תיכף ומיד ממש.

* * *

יא. כרגיל – יעלו מלמטה למעלה אלה שהכינו משקה המשמה, ויכריזו

ישכחו הדברים, שהרי לעתיד לבוא לא תהי שכחה (ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב סה"י. תניא פל"ז (מו), א)) – כפי שמצינו שגם לפני שנכתבה תורה שבעל פה (כשהשכחה לא היתה מצויה), "ראש בית דין או נביא שהי באותו הדור כותב לעצמו זכרון השמועות ששמע מרבותיו . . וכן כל אחד ואחד כותב לעצמו כו'" (הקדמת הרמב"ם לספר הי"ד). ומהטעמים לזה – שע"י הכתיבה (כמו ע"י הדיבור) ניתוסף יותר בהבנת הענינים, ועד לתוספת חידושים כו', כנראה במוחש.

(59) שמור" פ"א, ה.

(60) ישע"י יא, יא.יב.

(61) ירמי' א, יא.יב.

(62) ראה לקו"ת ס"פ קורח. ובכ"מ.

(51) ראה אוה"ת מטות ע' א'שמ. ועוד.

(52) שה"ש ז, יד.

(53) שהש"ר פ"א, ג (א).

(54) תהלים פט, כא.

(55) כמבואר בספר המצוות להצמח-צדק*

במצות מינוי מלך שמשית יהי מלך וגם רב.

(56) ישע"י נא, ד. ויק"ר פ"ג, ג.

(57) החל ממוצאי ש"ק זה, שבו יכתבו כבר

החידושי-תורה ששמעו ביום הש"ק זה.

(58) אף שלא יהי צורך בהכתיבה כדי שלא

(* להעיר, ששנה זו היא לאחרי השלימות דמצאות מאתיים שנה להולדתו.

ע"ד הפעולות שעבורם לוקחים המשקה, ומהם יראו וכן יעשו רבים להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בכל ענינים אלה, דאע"פ שכבר נעשו ריבוי פעולות עד עתה, הרי, ידע איניש בנפשי' שהי' יכול להוסיף כהנה וכהנה.

ויה"ר שתיכף ומיד תהי' העלי' מלמטה למעלה דכל בני, "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"⁶³, שעולים מן הגלות אל הגאולה האמיתית והשלימה, לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש ולחנוכת ביהמ"ק השלישי, "והדליקו נרות בחצרות קדשך".

והעיקר – שיהי' כן בפועל ממש ותיכף ומיד ממש, באופן דסמיכת גאולה לתפלה, שהתפלה על הגאולה (כמ"ש כמ"פ בכל יום "ותחזינה עינינו בשובך לציון") היא בסמיכות (ללא הפסק כלל) להגאולה, תיכף ומיד ממש. [לאחרי חלוקת המשקה – התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן ניגון הקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל. אח"כ הורה להש"ץ שי' לנגן "יהי רצון כו' שיבנה בית המקדש". אח"כ התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן "על נסיך ועל נפלאותיך ועל ישועותיך". ואח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה].

(63) בא יו"ד, ט.